

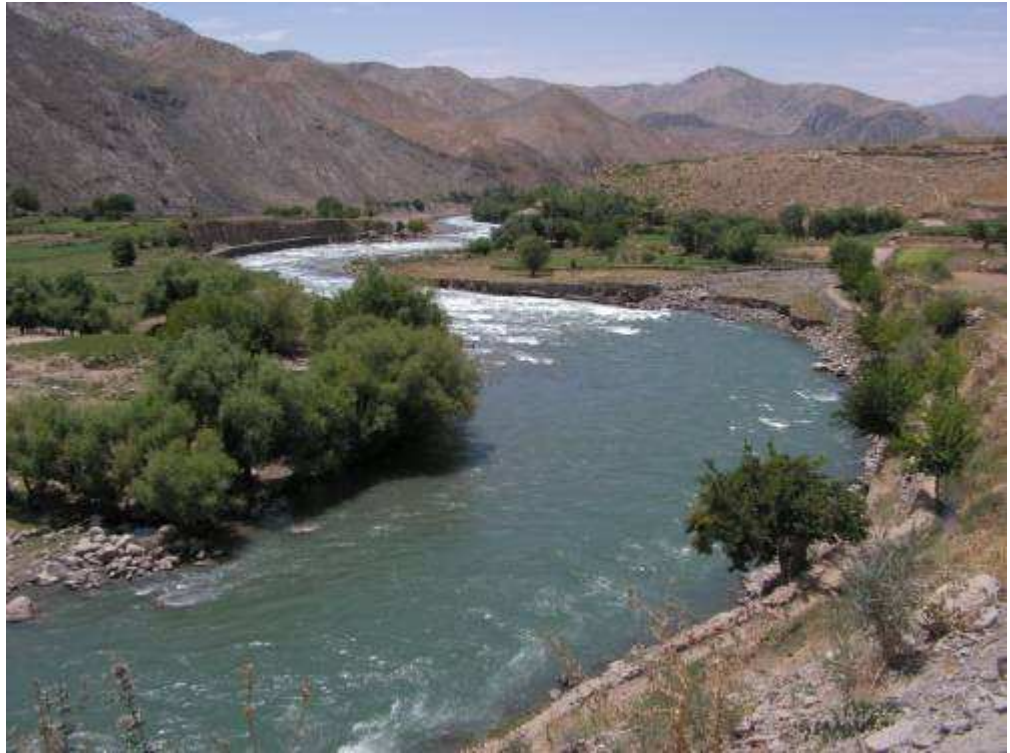

باقی سمندر

نهم سپتامبر سال ۲۰۱۱ میلادی

روز جمعه هفدهم سنبله / شهریور سال ۱۳۹۰ خورشیدی

گرد آوری گزارش های دیداری و شنیداری از منابع گوناگون در باره احمد شاه مسعود

امروز نهم ماه سپتامبر ۲۰۱۱ میلادی دهمین سالگرد شهادت احمد شاه مسعود است.

یک نوبته کوتاه و چند فیلم را از منابع گوناگون تهیه نمودم -علاقمندان اگر مایل باشند میتوانند بخوانند و ببینند.

دو روز پیش از یازدهم سپتامبر سال ۲۰۰۱ و یک روز بعد از شهادت احمد شاه مسعود یعنی بروز دهم سپتامبر سال ۲۰۰۱ - جنرال محمود احمد رییس سازمان جاسوسی آی - اس آی پاکستان با رییس سازمان جاسوسی - سی - آی - آی - تینت درواشنگتن - امریکا باهم دیداری داشتند.

باب وود وارد در کتاب بوش در جنگ گزارش داده است.

محمود احمد رییس آی - اس - آی گفته بود که:

«رهبر طالبان ملا عمر یک فرد مذهبی با علایق انسان دوستانه بوده و مردیست بدون قهر و خشونت و زیر رهبری جنگ سالاران زیاد رنج کشیده است»

باب وود وارد - بوش ات وار

بروز نهم سپتامبر ۲۰۰۱ یا ده سال پیش از امروز احمد شاه مسعود را در شمال کوه های سر به فلک کشیده هندوکش در منطقه خواجه بهالدین دونفر عرب که گویا خبر نگار بودند و پاسپورت اروپایی - بلژیکی داشتند - به شهادت رسانیدند.

همانطوریکه احمد شاه مسعود در زمان زندگی سیاسی اش از دهه چهل خورشیدی - دهه شصت میلادی فرد مومن و مسلمان بود تا پایان عمر به مثابه یک مومن مسلمان پابرجا ماند.

در دهه چهل خورشیدی احمد شاه مسعود شاگرد لیسه استقلال در کابل بود و در خانواده ای مربوط به قشر متوسط در کارته پروان کابل - به نزدیکی های سینمای بهارستان زندگی مینمود - پدرش دوست محمد خان رتبه دگروالی داشت .

احمد شاه مسعود در زمان زندگی سیاسی و بعد از شهادت رسیدن اش دوستان و دشمنان ای داشت و از دیدگاه های گوناگون تا حال در مورد وی برخورد صورت گرفته است.

یک - عده ای احمد شاه مسعود را خالی از هر نوع اشتباه سیاسی و نظامی میدانند.

دو - عده ای احمد شاه مسعود را سرتاپا دارای اشتباه و حتی فراتر از اشتباه میدانند .

سه- عده ای احمد شاه مسعود را دارای دستاورد های مثبت و منفی میدانند.

من قصد ندارم که در مورد نظریات هر سه بخش در اینجا نظرم را بیان دارم.

میتوانم به شکل کوتاه بنویسم که اگر قرار باشد بیوگرافی احمد شاه مسعود دقیقن مورد مطالعه قرار گیرد ، چنین به نظر خواهد رسید:

احمد شاه مسعود در زمان کودکی و رفتن به مکتب در بازارک پنجشیر.....

احمد شاه مسعود در زمان کودکی و سفر و شاگرد بودن در لیسه موفق هرات.....

احمد شاه مسعود در کابل و شاگرد بودن در لیسه استقلال و علاقمندی به ورزش و فوتبال

دهه چهل خورشیدی و شصت میلادی.....

احمد شاه مسعود و محصل بودن در دانشگاه پولیتخنیک کابل.....

بررسی هر چهار برهه زنده گی احمد شاه مسعود در محیط اجتماعی میتواند هر انسان علاقمند را در چگونگی شکل گرفتن شخصیت فردی- سیاسی و اجتماعی وی کمک نماید.

علاقمندی پدر احمد شاه مسعود و شرکت در جلسات دوستانه و سیاسی با جنرال غلام علی خان پنجشیری - رییس تربیت بدنی و ورزش در وزارت دفاع افغانستان و دوستان دیگرش و جلب توجه احمد شاه مسعود به سیاست و ورزش (فوتبال) را نیز نمیتوان از دیده فرو گذاشت.

مبارزات علنی و نشر جراید در کابل

جنبش دانشجویی در سوم عقرب سال ۱۳۴۴ خورشیدی - ۲۵ اکتوبر سال ۱۹۶۵ میلادی فضای اختناق ای راکه بعد از سرکوبی جنبش هفتم و بویژه هشتم شورا بعد از جنگ دوم جهانی میلادی از کران تا کران افغانستان بیداد مینمود ، شکستاند و شور و هلهله و جروبحت و افکار و جریانهای گونا ن سیاسی از چپ تا راست و میانه و جنبشهای اعتصابی - کارگری - دهقانی و محصلی را به میدان کشید .

تشکیل شدن سازمانها و احزاب مخفی و منتشر شدن جراید علنی و دولتی و غیر دولتی در افغانستان

جرایدی غیر دولتی که به شکل علنی در افغانستان به نشرات شروع نمودند به بیست و نه جریده در تاریخ روزنامه نگاری افغانستان بعد از لویه جرگه قانون اساسی سال ۱۳۴۳ خورشیدی - ۱۹۶۴ میلادی - ثبت گردیده است.

در ماه میزان سال ۱۳۴۴ سازمان جوانان مترقی افغانستان ایجاد شد و در سال ۱۳۴۷ خورشیدی نخستین جریده ای بنام شعله جاوید منتشر گردید.

جریده شعله جاوید - ناشر اندیشه های دیموکراتیک نوین دارای گرایش چپ از موضع ملی- دیموکراتیک بود و یازده شماره جریده شعله جاوید در مطبوعه دولتی افغانستان در سال ۱۳۴۷ منتشر گردید.

حزب دیموکراتیک خلق - با نشر نمودن جریده خلق در صحنه حضور علنی یافت.

سازمان جوانان مبارز اسلامی نیز در سالهای ۱۳۴۸ تشکیل گردید .

آنزمان در افغانستان بیست و نه جریده غیر دولتی در کابل منتشر میگردید . جراید دولتی نیز در کابل و سایر ولایات منتشر میگردید .(۱)

شما میتوانید نام جراید و ناشرین و زمان نشر جراید را در بخش رویکرد ها مطالعه نمایید

علاقمندان سازمان جوانان مبارز اسلامی را اخوان المسلمین نیز میخوانند.

احمد شاه مسعود در سالهای پرسر و صدا ی افغانستان در دهه چهل خورشیدی و شصت میلادی علاقمندی به جریان اخوان المسلمین داشت . افکار سیاسی احمد شاه مسعود همان سالها شکل گرفت و بعد از کودتای ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ - افکار احمد شاه مسعود مانند افکار برخی جوانان مبارز اسلامی در حالت تغییر بود و در تجربه دریافت که میان خودش و گروه گلبدین حکمتیار و حاکمیت پاکستان و آی اس - آی خط فاصل ایجاد نماید احمد شاه مسعود به تا پای جان به دین اسلام وفادار ماند و از نگاه تشکیلاتی گروه گلبدین و همفکرانش را رد کرد.

کودتای هفت ثور ۱۳۵۷ خورشیدی - ۱۹۷۸ میلادی

در سال های بعد از کودتای هفت ثور - احمد شاه مسعود در سال ۱۳۵۸ از راه نورستان به پنجشیر رفت و در مبارزه مسلحانه که آغاز شده بود - سهم گرفت.

در دره پنجشیر جوانان زیادی علاقمند مبارزات سیاسی و فکری و فرهنگی در دهه پیش از کودتاهای ۲۶ سرطان و هفتم ثور ۱۳۵۷ بودند و گرایشهای فکری گوناگون داشتند.

یک - خروش که یک تن از اعضای سازمان جوانان مترقی بود - در پنجشیر بدنیا آمده و دوستان و طرفداران ای داشت .

کوهیار ، واحد بشر دوست ، عبدلا حد و دیگران در دهه چهل خورشیدی و شصت میلادی دارای گرایشات چپ و طرفداران شعله جاوید - جنبش دیموکراتیک نوین بودند.

عبدالاحد عضو رهبری سازمان رهاییبخش افغانستان (سرخا) در پنجشیر به نوبه خود فعالیت سیاسی را سازماندهی میکرد.

دو - هادی کریم و دوستانش نخست در اساس گذاری حزب دیموکراتیک خلق سهم گرفتند و بعدن منشعب شدند و اینها در سپید چهر پنجشیر بیشتر از مناطق دیگر دارای علاقمندان بودند

سه - در دره هزاره عبدالحمید آهنگر پور دارای دوستان و علاقمندان ای بود.

چهار - دستگیر پنجشیری - و عبدالحمید محتاط و دوستانشان همه دارای گرایشات سیاسی دیگری بودند و عبدالحمید محتاط در کودتای ۲۶ سرطان فعالانه شرکت نمود و سهم گرفت و دستگیر پنجشیری از حزب دیموکراتیک خلق انوقت در زندان دهمزنگ در اسارت بسر میبرد.

پنج - دکتر فیض محمد که عضو رهبری گروه انقلابی خلقهای افغانستان و منشعب از شعله جاوید بود - بعد از کودتای ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ در پنجشیر به سمت دکتور فعالیت کرده و سازماندهی وسیعی را در آن جا شروع کرده بود.

گروه های طرفدار اخوان المسلمین در پنجشیر کوشیدند بفرمان گروه گلبدین حکمتیار بعد از کودتای ۲۶ سرطان زیر رهبری آی - اس آی و پروفیسور ذوالفقار علی بوتو - استاد دانشگاه اکسفورد و مرد ممتاز در اسلام آباد درپیش از جشن شبهای ۲۶ سرطان دست به قیام مسلحانه بزنند ، اما موفق نشدند و مردم محل به گرفتاری شان کوشید و عده ای را دولت محمد داود زندانی نمود.

احمد شاه مسعود در این سال ۱۳۵۳ - تجارب عملی از پنجشیر بدست آورد و در نتیجه فاصله اش از گروه گلبدین حکمتیار زیاد تر گردید و بسا از دوستان و یاران اش را کودتاچیان بعد از کودتای هفت ثور در زندان پلچرخه به شهادت رسانیدند و این خود شناخت احمد شاه مسعود را از گروه گلبدین حکمتیار و آی - اس - آی بیشتر ساخت.

کودتاچیان هفت ثور برای شان سه دشمن را تعیین کرده بودند

یک - اخوان المسلمین

دو - افراطی های چپ

سه - ناسیونالیست های تنگ نظر

در سال ۱۳۵۷ - ۱۳۵۸ سرکوب نمودن مخالفین بالقوه و بالفعل رژیم کودتای هفت ثور به شکل سوسیال فاشیستی شدت گرفت.

سازمانها ، گروه ها و افراد که منشعبین از جریان دیموکراتیک نوین بودند- مانند گروه انقلابی خلقهای افغانستان - سازمان رهایی بخش خلقهای افغانستان (سرخا) و سازمان مبارزه برای آزادی طبقه کارگر (اخگر) زیر ضربه آگسا و کا - گی قرار گرفتند و ضربات خونباری را به رهبری وبدنه وکادر های شان را متحمل شدند .

افراد و عناصر عضو و علاقمندان اخوان المسلمین به زودترین فرصت از کابل فرار نموده و عده زیادشان به پاکستان و بعدن به ایران مهاجر شدند.

در نورستان مبارزه مسلحانه شروع شده و در ۲۲ میزان سال ۱۳۵۷ دره نورستان زیر کنترل علاقه دار محمد امین بود.

در پنجشیر نیز احمد جان پهلوان و دوستانش که از کابل فرار کرده بودند - دست به تفنگ برده و مبارزه مسلحانه را شروع نموده بودند.

طرفداران عبدالحفیظ اهنگر و علاقمندان سازمان انقلابی زحمتکشان افغانستان (سازا) نیز در پنجشیر و در بدخشان دست به تفنگ برده و مبارزه مسلحانه را شروع نموده بودند.

احمد شاه مسعود بعد از کسب نمودن تجربه عملی در زمان کودتای ۲۶ سرطان این بار در سال ۱۳۵۸ از راه نورستان وارد دره پنجشیر گردید.

در نخستین روزها و ماه های سال ۱۳۵۸ برخورد های مسلحانه ای در پنجشیر میان گروه های مسلحانه تحمیل گردید و جناح چپ بزرگترین تلفات فزینی را در پنجشیر در میان خون و آتش به تجربه نشست. ممکن روزی از روزها با مطالعه اسناد منتشر شده و تاریخ شفاهی محققین بتوانند در این مورد مطالعه نمایند و تجارب تلخ آن روز کار را به رشته تحریر بیاورند.

شخصیت سیاسی و نظامی احمد شاه مسعود و جبهه پنجشیر پیوسته در یک حال نماند و دچار تغییرات ای گردید.

در ششم جدی سال ۱۳۵۸ آوانیکه اتحاد شوروی آن زمان رسمن به افغانستان تجاوز نمود - جنگ و مقاومت و جهاد برضد شوروی در سراسر افغانستان اوج گرفت و گسترش یافت.

جناح چپ منشعب از جریان دیموکراتیک نوین (شعله جاوید) طرفداران شوروی را رویونیست ها - سوسیال فاشیستها و رهبران کریملن را سوسیال امپریالیستها و تزاران نوین کریملن میدانستند و تا امروز نیز بر این دیدگاه خود پابرجا میباشند.

گلبدین حکمتیار در سخنرانی هایش برچم وخلق را کمونیست و مارکسیست لنینیست خوانده و شوروی را کمونیستی مینامیدند و هرجنایت و استبداد دولت کودتایی هفت ثور را بنام سوسیالیسم و کمونیسم جلوه میدادند.

حفیظ الله امین از انقلاب کبیر ثور و دیکتاتوری پرولتاریا و ساختن جامعه سوسیالیستی با دومیون نفر گپ میزد.

مبارزه نظامی - سیاسی - فرهنگی - ایدیو لوژیکی و جهانی طرفداران شوروی و کومیکان و پکت وارسا در سطح افغانستان - منطقه از یک طرف و طرفداران ایالات متحده امریکا - اروپا و ناتو و «جهان آزاد» از طرف دیگر شدت وحدت یافت.

نمایندگان سیاسی - نظامی - استخباراتی دولت های منطقه - اروپا و امریکا و استرالیا و کشور هایی آسیایی در افغانستان و پاکستان و بخش در ایران حضور پیدا نمودند و جنگ شکل گسترده تر گرفت.

شورای نظار نیز تاسیس گردید و جنگها اوج بیشتر یافت . احمد شاه مسعود نیز در این زمان (آتش بس دوساله با روسها) را با تجارب گوناگون دید و پشت سر گذاشت

و در این مورد میتوان زیاد نوشت.

کودتای هفتم ثور از سال ۱۳۵۷ تا ششم جدی و خروج شوروی را من در مقاله های جداگانه مورد ارزیابی قرار داد ام - پس بطور فشرده مینویسم که:

بعد از معاهده ژنیو و خروج قوای شوروی و آخرین فرد یعنی جنرال گروموف - جنگ در افغانستان خلاص نشد و وارد دور دیگر شد .

تجارب احمد شاه مسعود نیز در داخل جبهات در افغانستان روز بروز شکل میگرفت تا اینکه جنگ جلال آباد شروع گردید . احمد شاه مسعود در جنگ جلال آباد به شکل علنی رهبری پاکستان و آی اس - ای را رد نمود و در جنگ جلال آباد به نفع احزاب هفتگانه سهم نگرفت . هزاران نفر داو طلب و مجاهدین اخوان المسلمین از همه دنیا به رهبری بن لادن و الظواهری در افغانستان فعال بوده و در جنگ جلال آباد نیز متشکل تر حرکت نمودند.

احمد شاه مسعود در این جنگ عملن از طرفداران بن لادن و الظواهری و انترنا سیونالیسم اخوان المسلمین فاصله بیشتر گرفت.

سقوط شوروی

بیرق تزاران نوین رسمن در فراز کریمن برافراشته شد و شوروی نقاب سوسیالیستی را از رخ به دور ساخته و رخ امپریالیستی اش را برملا تر ساخت.

افرادی که خود را « حزب دیموکراتیک خلق » « حزب پیشاهنگ طبقه کارگر » می گفتند - رسمن تویه نامه داده و نام « حزب وطن » را بالای حزب خود گذاشتند . یک بار دیگر نام حزب وطن را که موسس آن میر غلام محمد غبار بود - مورد سو استفاده قرار دادند.

ارزیابی این همه بخشها در یک نوشته کوتاه ممکن نیست اما می باید روزی مورد ارزیابی قرار گیرد.

وقتی رژیم برسر اقتدار در کابل که در راس آن نجیب الله قرار داشت، از درون پاشید و اعضای حزب به گروه های قومی گرایشات شان را برملا تر ساختند و رفیع و گلاب زوی وطن جار و شرکا به حزب اسلامی پیوستند.

جنرال خداداد و شرکا به حزب وحدت پیوستند ،

جنرال مومن – جنرال بابه جان و حنرالهای دیگر با وکیل وزیر خارجه و همفکرانش با جنرال دوستم و یارانش به شورای نظار نزدیک تر شدند.

سقوط دولت نجیب الله و حزب کویا وطن

وضعیت طوری دیگری و مجاهدین داخل کابل شدند و حزب وطن به گروه های قومی منشعب شد. احمد شاه مسعود سال ۱۹۹۲ میلادی با احمد شاه مسعود سال ۱۹۷۹ از نگاه عملی و نظری فرق های رادر زندگی سیاسی – نظامی اش تبارز داد.

کابل به میدان جنگ ها تبدیل شد . هزاران نفر در جریان جنگ ها به شهادت رسیدند.

تنظیم های هفت گانه و هشت گانه نشان دادند که چگونه با گلوله و اسلحه بجان همدیگر و مردم یورش بر دند.

طالبان

طالبان را در کویته پاکستان شکل داده و سازماندهی کردند . تا رسیدن طالبان بکابل جنگها ادامه یافت که حکایت هر کدام شان نیار به نوشتن کتابها دارد،

وقتی طالبان به کابل رسیدند – نیروهای طرفدار احمد شاه مسعود از کابل به دره پنجشیر عقب نشینی نمودند.

مسعود و مقاومت برضد طالبان

این بخش زندگی احمد شاه مسعود بیانگر تجارب دیگریست . مسعود در برابر طالبان و آی ایس – آی مقاومت نظامی را سازماندهی نمود و اینبار جنگ احمد شاه مسعود در برابر آی – اس – ای و انترناسیونالیسمی که شامل اخوان المسلمین – سلفیسم و بخشهایی از وهابیسیم بود – شکل گسترده تر گرفت.

سر انجام انترناسیونالیست های طرفدار بن لادن و شرکا در اثر توطیه ای احمد شاه مسعود را ترور نمودند و احمد شاه مسعود بروز نهم سپتامبر ۲۰۰۱ به شهادت رسید و بروز دهم ماه سپتامبر همان سال رییس آی اس – آی به رییس سی – آی – ای در واشنگتن گفت:

« رهبر طالبان ملا عمر یک فرد مذهبی با علایق انسان دوستانه بوده و مردیست بدون قهر و خشونت و زیر رهبری جنگ سالاران زیاد رنج کشیده است »

باب وود وارد – بوش ات وار

دو روز بعد از به شهادت رسیدن احمد شاه مسعود در یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ برج های دوگانه مرکز تجارتی جهان در نیویارک و مرکز وزارت دفاع امریکا در پنتاگون با هواپیماهای بوینگ مورد اماج قرار گرفت . از انروز تا حالا ده سال می گذرد.

در این جا بهتر است یکبار به چند گوشه از فیلم هایی کوتاه آن زمان به نشانی زیرین توجه نمایید ،

<http://www.youtube.com/watch?v=MDaDYNmWxik&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=Tr9a4veQtlg&feature=related>

http://www.youtube.com/watch?v=EcFa_YhJPxE&feature=related

<http://www.youtube.com/watch?v=rmb7TWXT8D0&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=aPaNateQO-0&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=w9NxsP9g6xk&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=GftsZ8luCJA&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=liuzH8KH5Fs&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=AkhiEwp1DUg&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=MOugcUyhJ2Q&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=JO8PN0WxNvQ&feature=fvrel>

<http://www.youtube.com/watch?v=buohRKPbcSQ&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=7l8FqzNbGCo&feature=related>

http://www.youtube.com/watch?v=EcFa_YhJPxE&feature=related

رویکرد ها :

یک - هفته نامه جریده وحده - ناشر - مولانا خسته - زبان پشتو و دری - از ۱۳۳۳ جنوری تا ۱۳۳۳ جون

- دو

جریده پیام امروز مدیر مسوول غلام نبی خاطر - ناشرین عبدالروف ترکمنی و محمد طاهر محسنی (غلام نبی خاطر در کانادا زندگی مینماید و محمد طاهر محسنی در المان) هفته نامه پیام امروز بزبان دری از ۱۳۳۳ فروری تا ۱۳۳۳ می منتشر میگردد . سه-

جریده افغان ملت - مدیر مسوول- غلام محمد فرهاد - ناشرین - ق - حداد - ح - رفیع - از ۱۳۳۳ اپریل تا ۱۳۳۳ می

چهار - جریده خلق - مدیر مسوول نورمحمد تره کی - ناشر - بارق شفیعی زبان پشتو - دری - از ۱۳۳۳ اپریل تا ۱۳۳۳ می

پنج - مردم - هفته نامه - مدیر مسوول سید مقدس نگاه - ناشر - غلام محب الدین تفویض- زبان پشتو - دری - از ۱۳۳۳ می تا ۱۳۳۳ جون شش-

مساوات - مدیر مسوول - الف- س - رشاد - محمد شریف ایوبی - ناشرین - محمد رحیم الهام و عبدالغنی میوندی - زبان دری و پشتو آغاز به نشرات ۱۳۳۳ جون هفت -

پیام وجدان - مدیر مسوول - عبدالروف ترکمنی - ناشر- عبدالروف ترکمنی - زبان دری - پشتو - ۱۳۳۳ جون هشت -

پرچم - مدیر مسوول - سلیمان لایق - ناشرین - سلیمان لایق - م- الف - خیر - زبان دری - پشتو- از ۱۳۳۳ مارچ تا ۱۳۳۳ جولای میلادی نه -

صدای عوام - مدیر مسوول - داکتر الف- ک- فرزاد - ناشر - م- الف- حنیفی زبان - دری - پشتو - از ۱۳۳۳ مارچ تا ۱۳۳۳ جون ده-

هفته نامه شعله جاوید - مدیر مسوول - دکتر محمد رحیم محمودی - ناشرین دکتر محمد رحیم محمودی - دکتر هادی محمودی - زبان دری - پشتو- از ۱۳۳۳ اپریل تا ۱۳۳۳ جولای میلادی یازده -

هفته ترجمان - مدیر مسوول - پروفیسور -دکتر عبدالرحیم نوین - ناشر - علی احمد بشیر - زبان دری - پشتو - ۱۳۳۳ - اپریل ۱۳۳۳ میلادی دوازده -

- جریده سبا- مدیر مسوول - غلام نبی خاطر - ناشر - غلام نبی خاطر - زبان - دری و پشتو - ۱۰ می ۱۹۹۹
- سیزده -
- کمک - مدیر مسوول م- کمک - ناشر - م - کمک - زبان / دری و پشتو
یک اگست ۱۹۹۹ (یک شماره منتشر گردید)
چهارده -
- کاروان - مدیر مسوول - کشکی - ناشر - عبدالحق واله - زبان / دری و پشتو - ۱۹۹۹ -
اکتوبر ۱۹۹۹
- پانزده -
- هفته نامه گھیخ - مدیر مسوول - م - گھیخ - ناشرین - م - گھیخ و الف - سلیم فرغانه
ای- زبان / پشتو و دری - ۱۹۹۹ - اکتوبر ۱۹۹۹
شانزده -
- هفته نامه پروانه - مدیر مسوول - الف - پروانه - ناشر - الف - پروانه - زبان / دری و پشتو - دوم - دسامبر ۱۹۹۹ - تا ۱۹ جنوری ۱۹۹۹
هفده -
- هفته نامه هدف - مدیر مسوول - غ-م- اور مل - مدیر مسوول - محمد رحیم مهربان -
زبان / دری و پشتو - ۱۹۹۹ دسامبر ۱۹۹۹ تا ۱۹۹۹ - اگست ۱۹۹۹
هجده -
- جبهه ملی - مدیر مسوول - عبد الرب اخلاق - ناشر - عبد الرب اخلاق - زبان / دری -
پشتو - از ۱۹۹۹ دسامبر ۱۹۹۹ تا ۱۹۹۹ جون ۱۹۹۹ میلادی
نزدہ -
- هفته نامه پکتیکا - مدیر مسوول - شاه زمان ورز - ۱۹۹۹ - ستانیزی - ناشرین - شاه زمان ورز
- و ستانیزی - زبان / پشتو و دری - ۱۹۹۹ مارچ ۱۹۹۹
بیست -
- هفته نامه سپیده دم- مدیر مسوول - الف-ب- کبیر و محمود فارانی - زبان دری و پشتو -
۱۹۹۹ مارچ ۱۹۹۹ تا ۱۹۹۹ سپتامبر ۱۹۹۹
بیست و یک -
- هفته نامه افغان ولس - مدیر مسوول - ق- خادم - ناشرین - صادق و ع - ق - عبدالرحیم
زی / زبان پشتو - ۱۹۹۹ جولای ۱۹۹۹ تا ۱۹۹۹ سپتامبر ۱۹۹۹
بیست و دوم -
- هفته نامه اتحاد ملی - مدیر مسوول - الف- ح - مزده - ناشرین - الف- ح - مزده و الف-
ح - نصیری - زبان / دری و پشتو - ۱۹۹۹ جولای ۱۹۹۹
بیست و سه -
- هفته نامه روزگار - مدیر مسوول - ی - فرند - ناشر - ی - فرند / زبان / دری و پشتو -
۱۹۹۹ - اکتوبر ۱۹۹۹
بیست و چهار -

هفته نامه افغان - مدير مسوول - م - ي - ولسمل - ناشر - م - ي - ولسمل - زبان /

پشتو و دري - سپتامبر ۱۹۹۹

بيست و پنج -

هفته نامه ندای حق - مدير مسوول م. الف. س. صادقي - ناشر - زرمتمی - زبان دري و

پشتو - سپتامبر ۱۹۹۹ تا ۱۹۹۹ جنوري ۱۹۹۹

بيست و شش -

ملت - مدير مسوول فدا محمد فدایی - ناشر حبيب الله رفيع - زبان / پشتو و دري

۱۹۹۹ سپتامبر ۱۹۹۹ تا ۱۹۹۹ جنوري ۱۹۹۹

بيست و هفتم -

هفته نامه افکار نو - مدير مسوول - ن. نورزاد - ناشر - ضيا حيدر - زبان / دري و پشتو - ۱۹۹۹ -

اکتوبر سال ۱۹۹۹ تا ۱۹۹۹ نوامبر ۱۹۹۹

بيست و هشت -

هفته نامه پیکار - غ. م. الماسک - ناشر غ. م. الماسک - زبان / دري و پشتو ۱۹۹۹ دسامبر ۱۹۹۹

بيست و نه -

شوخی - مدير مسوول الف. غ. اودس - ناشر الف. مختار - زبان / دري و پشتو ۱۹۹۹ دسامبر

۱۹۹۹ تا ۱۹۹۹ جون

۱۹۹۹

-۱۹

کتاب

AFGHANISTAN

Die Unterwerfung einer Nation

نویسنده - سيد مصدق رهين - از انتشارات اتحاديه عمومي محصلين افغانی در خارج از کشور (گوافس)

•